

**ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP KIỂM TRA CUỐI HỌC KỲ II
MÔN GDCD LỚP 10 (2021 - 2022)**

A. LÝ THUYẾT

Bài 12: CÔNG DÂN VỚI TÌNH YÊU, HÔN NHÂN VÀ GIA ĐÌNH

1. Tình yêu

a) Tình yêu là gì?

Tình yêu là sự rung cảm và quyến luyến sâu sắc giữa hai người khác giới; ở họ có sự phù hợp về nhiều mặt... làm cho họ có nhu cầu gần gũi, gắn bó với nhau, tự nguyện sống vì nhau và sẵn sàng hiến dâng cho nhau cuộc sống của mình.

b) Thế nào là một tình yêu chân chính ?

- **Khái niệm:** Tình yêu chân chính là tình yêu trong sáng, phù hợp với các quan niệm đạo đức tiến bộ của xã hội.

- **Biểu hiện của tình yêu chân chính :**

+ Có tình cảm chân thực, sự quyến luyến, gắn bó giữa một nam và một nữ.

+ Quan tâm sâu sắc đến nhau, không vụ lợi, xác định nghĩa vụ đối với người mình yêu, sống vì nhau và biết hy sinh cho nhau.

+ Có sự chân thành, tin cậy và tôn trọng từ cả hai phía.

+ Có lòng vị tha và sự thông cảm.

=> ***Kết luận:** Tình yêu chân chính làm cho con người trưởng thành hơn. Bởi vì tình yêu là động lực mạnh mẽ để mỗi người vươn lên sự hoàn thiện của mình.

c) Một số điều nên tránh trong tình yêu của nam nữ thanh niên

- Yêu đương quá sớm.

- Yêu một lúc nhiều người, yêu để chứng tỏ khả năng chinh phục bạn khác giới hoặc yêu đương vì mục đích vụ lợi.

- Có quan hệ tình dục trước hôn nhân.

2. Hôn nhân

a) Hôn nhân là gì?

- Khái niệm : Hôn nhân là quan hệ giữa vợ và chồng sau khi đã kết hôn.

- Hôn nhân thể hiện nghĩa vụ, quyền lợi và quyền hạn của vợ chồng đối với nhau, được pháp luật công nhận và bảo vệ.

b) Chế độ hôn nhân ở nước ta hiện nay

Là CĐHN mới, tốt đẹp, nhân văn và tiến bộ với hai ND :

- Thứ nhất, HN tự nguyện và tiến bộ:

+ HN dựa trên tình yêu chân chính.

+ Cá nhân được tự do kết hôn theo luật

+ HN được đảm bảo về mặt pháp lý .

- + Được đảm bảo quyền tự do ly hôn
- Thứ hai: HN một vợ một chồng, vợ chồng bình đẳng
- + HN dựa trên tình yêu chân chính là HN một vợ một chồng
- + Bình đẳng trong quan hệ vợ chồng là vợ chồng có nghĩa vụ, quyền lợi, quyền hạn ngang nhau trong mọi mặt của đời sống gia đình

3. Gia đình, chức năng của gia đình, các mối quan hệ gia đình và trách nhiệm của các thành viên.

a) Gia đình là gì?

Gia đình là một cộng đồng người chung sống và gắn bó với nhau bởi hai mối quan hệ cơ bản là quan hệ hôn nhân và quan hệ huyết thống.

b) Chức năng của gia đình.

- Chức năng duy trì nòi giống.
- Chức năng kinh tế (Quan trọng và quyết định nhất)
- Chức năng tổ chức đời sống gia đình.
- Chức năng nuôi dưỡng, giáo dục con cái.

Bài 13: CÔNG DÂN VỚI CỘNG ĐỒNG.

1. Cộng đồng và vai trò của cộng đồng đối với cuộc sống của con người.

a) Cộng đồng là gì ?

Cộng đồng là toàn thể những người cùng sống, có những điểm giống nhau, gắn bó cùng một khối trong sinh hoạt xã hội.

b) Vai trò của cộng đồng đối với cuộc sống con người

- Cộng đồng là hình thức thể hiện mối liên hệ và quan hệ xã hội của con người
- Cộng đồng chăm lo cho cuộc sống cá nhân, đảm bảo cho mỗi người có điều kiện phát triển.
- Cộng đồng giải quyết hợp lý mối quan hệ giữa lợi ích riêng và lợi ích chung, lợi ích và trách nhiệm, quyền và nghĩa vụ.
- Cá nhân phát triển trong cộng đồng và tạo nên sức mạnh cho cộng đồng.

2 Trách nhiệm của công dân đối với cộng đồng

a) Nhân nghĩa

Thế nào là nhân nghĩa?

Nhân là lòng thương người, *Nghĩa* là điều được coi là hợp lẽ phải làm khuôn phép cho cách xử thế của con người trong xã hội.

=> Nhân nghĩa là lòng thương người và đối xử với người theo lẽ phải.

- Ý nghĩa:

- + Giúp cuộc sống con người tốt đẹp hơn, có ý nghĩa hơn
- + Giúp con người thêm yêu cuộc sống và có thêm sức mạnh vượt qua khó khăn trong cuộc sống
- + Nhân nghĩa là truyền thống đạo đức tốt đẹp của dân tộc ta

- Biểu hiện của nhân nghĩa:

- + Nhân ái, thương yêu giúp đỡ lẫn nhau
- + Nhường nhịn, đùm bọc nhau
- + Vị tha, cao thượng bao dung, độ lượng
- + Ghi nhớ công lao cống hiến của các thế hệ đi trước trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc...

- Trách nhiệm của HS:

- + Kính trọng, biết ơn, hiếu thảo với cha mẹ, ông bà
- + Quan tâm, chia sẻ, nhường nhịn, giúp đỡ mọi người.
- + Cảm thông, bao dung, độ lượng, vị tha
- + Tích cực tham gia hoạt động *uống nước nhớ nguồn; đền ơn đáp nghĩa; giúp đỡ học sinh nghèo vượt khó, ủng hộ vùng thiên tai, lũ lụt, nạn nhân chất độc da cam...*
- + Kính trọng biết ơn các anh hùng dân tộc, người có công

b) Hoà nhập

- Khái niệm:

Sống hoà nhập là sống gần gũi, chan hoà không xa lánh mọi người, không gây mâu thuẫn, bất hoà với người khác; có ý thức tham gia các hoạt động chung của cộng đồng.

- Ý nghĩa:

Sống hoà nhập giúp con người có thêm niềm vui và sức mạnh vượt qua khó khăn trong cuộc sống.

- Trách nhiệm của học sinh:

- + Tôn trọng, đoàn kết, quan tâm, gần gũi, vui vẻ, cởi mở, chan hoà với thầy cô giáo, bạn bè và mọi người xung quanh;
- + Không xa lánh, bè phái, gây mâu thuẫn, mất đoàn kết với người khác.
- + Tích cực tham gia các hoạt động tập thể, hoạt động xã hội do nhà trường, địa phương tổ chức; vận động bạn bè, mọi người cùng tham gia.

c) Hợp tác

- Khái niệm:

Hợp tác là cùng chung sức làm việc, giúp đỡ, hỗ trợ lẫn nhau trong một công việc, một lĩnh vực nào đó vì mục đích chung.

- Biểu hiện của hợp tác:

- + Cùng bàn bạc
- + Phối hợp nhịp nhàng.
- + Hiểu biết về nhiệm vụ của nhau
- + Sẵn sàng chia sẻ, giúp đỡ

- Nguyên tắc hợp tác:

- + Tự nguyện, bình đẳng
- + Hai bên cùng có lợi và không làm phương hại đến lợi ích của người khác.

- Các loại hợp tác:

- + Hợp tác song phương (hai bên) hoặc đa phương (nhiều bên)
- + Hợp tác từng lĩnh vực hoặc toàn diện về tất cả các mặt, các lĩnh vực.
- + Hợp tác giữa các cá nhân, giữa các nhóm, giữa các cộng đồng, dân tộc, quốc gia.

- Trách nhiệm của học sinh:

- + Cùng nhau bàn bạc, xây dựng kế hoạch hoạt động và phân công nhiệm vụ.
- + Nghiêm túc thực hiện kế hoạch, nhiệm vụ được phân công.
- + Phối hợp nhịp nhàng, chia sẻ đóng góp ý kiến cho nhau
- + Cùng đánh giá, rút kinh nghiệm sau mỗi HĐ.

Bài 14: CÔNG DÂN VỚI SỰ NGHIỆP XÂY DỰNG VÀ BẢO VỆ TỔ QUỐC

1. Lòng yêu nước

a) Lòng yêu nước là gì ?

- **Khái niệm:** Lòng yêu nước là tình yêu quê hương, đất nước và tinh thần sẵn sàng đem hết khả năng của mình phục vụ lợi ích của Tổ quốc.

- Nguồn gốc của lòng yêu nước:

Lòng yêu nước bắt nguồn từ tình cảm bình dị nhất, gần gũi nhất đối với con người:

- + Yêu gia đình, yêu người thân.
- + Yêu thành quả lao động.
- + Yêu quê hương, nơi mình sinh ra.

b) Truyền thống yêu nước của dân tộc Việt Nam

- Yêu nước là truyền thống đạo đức cao quý và thiêng liêng nhất của dân tộc Việt Nam.
- Là cội nguồn của các giá trị truyền thống khác.
- Lòng yêu nước được hình thành và hun đúc từ trong cuộc đấu tranh liên tục, gian khổ, kiên cường chống giặc ngoại xâm và lao động xây dựng đất nước.

c) Biểu hiện của lòng yêu nước

- *Tình cảm gắn bó với quê hương, đất nước*
- *Tình thương yêu đối với đồng bào, giống nòi, dân tộc.*
- *Lòng tự hào dân tộc chính đáng*
- *Đoàn kết, kiên cường bất khuất chống giặc ngoại xâm.*
- *Cần cù và sáng tạo trong lao động để xây dựng và phát triển nền văn hoá dân tộc và xây dựng đất nước ngày càng giàu đẹp.*

* **KL:** *Truyền thống yêu nước là sức mạnh nội sinh giúp dân tộc ta vượt qua bao khó khăn, thử thách, chiến thắng thiên tai khắc nghiệt và giặc ngoại xâm, tồn tại và phát triển với đầy đủ bản sắc của mình.*

2. Trách nhiệm xây dựng Tổ quốc

- + Chăm chỉ, sáng tạo trong học tập, lao động

- + Tích cực rèn luyện đạo đức, tác phong; sống trong sáng, lành mạnh, tránh xa các tệ nạn xã hội; biết đấu tranh chống các biểu hiện của lối sống lai căng, thực dụng, xa rời các giá trị văn hoá, đạo đức truyền thống của dân tộc.
- + Quan tâm đến đời sống chính trị- xã hội của địa phương, đất nước.
- + Tích cực tham gia góp phần xây dựng quê hương bằng những việc làm thiết thực, phù hợp khả năng .
- + Biết phê phán, đấu tranh với những hành vi đi ngược lại lợi ích quốc gia, dân tộc.

3. Trách nhiệm xây dựng Tổ quốc

- + Trung thành với Tổ quốc, với chế độ xã hội chủ nghĩa. Cảnh giác trước âm mưu chia rẽ, xuyên tạc của các thế lực thù địch; phê phán, đấu tranh với những thái độ, việc làm gây tổn hại đến lợi ích của Tổ quốc.
- + Tích cực học tập, rèn luyện thân thể, giữ gìn vệ sinh, bảo vệ sức khoẻ.
- + Tham gia đăng kí nghĩa vụ quân sự khi đến tuổi; sẵn sàng lên đường làm nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc.
- + Tích cực tham gia các hoạt động an ninh, quốc phòng ở địa phương; tham gia hoạt động *đền ơn đáp nghĩa*...
- + Vận động bạn bè, người thân thực hiện tốt nghĩa vụ bảo vệ Tổ quốc.